

نظارت عمومی

تحقیق و پژوهشی نو درباره امر به معروف و نهی از منکر

تدوین:

حجة الاسلام علی ابوالقاسمی

۱۳۸۵

فهرست مطالب

۱۲	الاهداء.....
۱۳	پیشگفتار.....
۱۵	مقدمه.....
۱۶	اهمیت و عظمت امر به معروف و نهی از منکر.....
۱۷	الف - اولین امر به معروف و ناهی از منکر.....
۱۸	ب - فلسفه بعثت انبیاء.....
۱۹	ج - فلسفه قیام امام حسین <small>علیه السلام</small>
۲۳	اهمیت و جایگاه امر به معروف و نهی از منکر در علوم اسلامی:.....
۲۸	مهمترین عامل مهجوریت امر به معروف و نهی از منکر.....
۳۲	اهتمام فقهای بزرگ معاصر به مسأله امر به معروف و نهی از منکر.....
۳۳	طرح امر به معروف و نهی از منکر در «سیاستنامه».....
۳۴	بررسی کوتاه تاریخ حسبه و احتساب در اسلام.....
۳۴	تاریخ پیدایش.....
۳۵	گفتار شهید مطهری.....
۳۶	دایره حسبه، احتساب و محتسب:.....
۳۷	اصطلاح حسبه و احتساب.....
۳۹	قلمرو دایره حسبه و وظیفه محتسب.....
۴۰	وظیفه دایره حسبه و محتسبین.....
۴۱	امربه معروف و نهی از منکر، خارج از دایره احتساب.....
۴۱	قداست و احترام احتساب.....

۴۲ سعهٔ نظریات اصلاحی مسلمین در گذشته

۴۳ روش طرح مباحث این رساله

فصل اول

۴۵ اهمیت امر به معروف و نهی از منکر در قرآن کریم

۴۶ استفاده از آیهٔ شریفه

۴۷ نتیجهٔ بررسی و بحث در این آیهٔ شریفه

۴۸ جامع‌ترین آیهٔ اخلاقی

۵۳ یک سرگذشت عبرت‌آمیز

۵۵ معنی سبت چیست؟

۵۶ زندگی کنار دریا

۵۷ بنی اسرائیل در مقابل این آزمایش به سه‌گروه تقسیم شدند

۵۹ مجازات و کیفر سخت گنهکاران

۶۰ بررسی دقیق قصهٔ اصحاب سبت

۶۰ - ۱ - چگونه دست به گناه زدند؟

۶۱ جمع بین اقوال و روایات

۶۲ - ۲ - نهی‌کنندگان از منکر نجات یافتند

۶۲ - ۲ - آیا گنهکاران با ساکتان یک نوع کیفر داشتند؟

۶۳ - ۴ - آیا مسخ جسمانی بوده یا روحانی؟

۶۵ آیا مسخ بر خلاف قانون تکامل است؟

۶۶ - ۵ - خلافتی زیر پوشش کلاه شرعی:

۶۸ - ۶ - اشکال مختلف آزمونهای الهی:

۷۹ - ۱ - عامل تباهی جوامع

۸۰ - ۲ - تفاوت مصلح و صالح

۸۱ - ۲ - سرچشمهٔ ظلم، فساد و جرم چیست؟

۸۲ مبارزه با فساد و دعوت به حق

۸۳ بهترین امت روی زمین

۸۳ نکاتی که از آیهٔ فوق استفاده می‌شود:

۸۵ دعوت به حق و مبارزه با فساد

۸۶ بررسی تعارض آیات و پاسخ آن

۸۶ جواب از تعارض آیات

فصل دوم

۹۲ اهمیت امر به معروف و نهی از منکر در روایات

۹۸ توضیح کلام امام علی علیه السلام

۱۱۲ بررسی محتوای روایات مطرح شده

فصل سوم

۱۱۹ مفهوم «معروف» و «منکر» چیست؟

۱۱۹ معنای معروف و منکر

۱۲۰ قلمرو معروف و منکر

۱۲۲ معیار شناخت معروف و منکر از دیدگاه قرآن

۱۲۳ ضرورت شناخته معروف و منکر

۱۲۵ مصادیق معروف و منکر

۱۲۵ الف - اعتقادی:

۱۲۶ ب - عبادی:

۱۲۷ ج - اخلاقی:

۱۲۷ د - خانوادگی:

۱۲۷ و - اجتماعی:

۱۲۸ ز - سیاسی:

۱۲۸ ح - نظامی:

۱۲۸ ط - فرهنگی و تربیتی:

۱۲۹ ی - اداری:

۱۲۹ الف - منکرات اعتقادی:

۱۲۹ ب - منکرات اخلاقی:

۱۳۰ د - منکرات خانوادگی:

۱۳۰ هـ - منکرات اقتصادی:

۱۳۱ و - منکرات اجتماعی:

۱۳۱ ز - منکرات سیاسی:

۱۳۲ ح - منکرات نظامی:

۱۳۲ ط - منکرات فرهنگی و تربیتی:

۸ پژوهشی نو درباره امر به معروف و نهی از منکر

- ۱۳۲ ی - منکرات اناری (فساد اداری):
۱۳۵ جمع‌بندی مصادیق معروف و منکر با توجه به آیات قرآن
۱۳۶ ستون مشخص‌کننده «معروف و منکر» در قرآن
۱۳۶ الف: معروف (کارهای نیک):
۱۳۸ ب: مصادیق منکر (کارهای بد):
فصل چهارم

- ۱۴۲ حکم امر به معروف و نهی از منکر
۱۴۵ بررسی قول کسانی که قائل به وجوب عقلی می‌باشند با ذکر دلایل آنها
۱۴۷ بیان دلیل قائلین به وجوب عقلی امر به معروف و نهی از منکر
۱۴۸ دلیل قائلین به وجوب شرعی
۱۴۸ جواب از دلیل عقلی
۱۵۰ رد جواب از استدلال عقلی
۱۵۱ وجوب امر به معروف و نهی از منکر هم عقلی است و هم نقلی
۱۵۳ وجوب امر به معروف و نهی از منکر عینی است یا کفائی؟
۱۵۵ دلایل وجوب عینی
۱۵۶ بررسی قول معتقدین به وجوب کفائی و دلایل آنها
۱۵۷ بررسی قول به وجوب کفائی
۱۵۸ دلایل قائلین به وجوب کفائی
۱۵۸ ۱ - دلیل اول برای وجوب کفائی:
۱۵۹ ۲ - دلیل دوم بر وجوب کفائی
۱۵۹ ۳ - دلیل سوم بر وجوب کفائی
۱۶۲ ۴ - دلیل چهارم بر وجوب کفائی
۱۶۲ جواب از ادله وجوب کفائی
۱۶۲ ۱ - جواب از دلیل اول:
۱۶۳ ۲ - جواب از دلیل دوم:
۱۶۴ ۳ - جواب از دلیل سوم:
۱۶۷ ۴ - جواب از دلیل چهارم:
۱۶۸ پاسخ به یک سؤال
۱۶۸ نظریه سوم وجوب عینی و کفائی:
فصل پنجم

اشکال این نظریه ۱۶۹

فصل پنجم

شرایط امر به معروف و نهی از منکر ۱۷۵

۱- شرایط عمومی: ۱۷۵

۲- شرایط اختصاصی: ۱۷۵

پاسخ به طرح یک سؤال ۱۷۷

شناخت معروف و منکر ۱۷۷

آیا علم شرط وجوب است یا شرط واجب؟ ۱۷۹

۱- «شرط وجوب»: ۱۷۹

۲- «شرط واجب»: ۱۸۰

بررسی و تحقیق در شرط وجوب و شرط واجب ۱۸۰

دلایل قول به شرط وجوب علم ۱۸۱

نظریه دوم: یا اعتقاد به شرط واجب ۱۸۲

جواب از دلایل یا ایرادات صاحب جواهر ۱۸۳

جواب از ایراد اول ۱۸۳

جواب از ایراد دوم ۱۸۴

جواب از ایراد سوم ۱۸۴

جواب از ایراد چهارم ۱۸۵

نتیجه بحث شرط وجوب و شرط واجب ۱۸۶

شرط دوم: احتمال تأثیر ۱۸۸

بررسی و تحقیق در مورد شرط احتمال تأثیر ۱۸۹

طرح دو سؤال و جواب آن ۱۹۰

جواب از سؤال اول ۱۹۰

جواب از سؤال دوم ۱۹۱

شناخت راههای مختلف احتمال تأثیر ۱۹۲

۱- راه خواهش و موعظه: ۱۹۲

۲- راه تکرار امر و نهی: ۱۹۲

۳- تأثیر در آینده: ۱۹۳

۴- تأثیر به واسطه دیگران: ۱۹۳

۱۹۳	۵- تأثیر در حضور جمع:
۱۹۳	شناخت موانع تأثیر
۱۹۳	مانع اول: اخلاقی
۱۹۵	مانع دوم: نظامی اقتصادی
۱۹۵	مانع سوم: فرهنگی و علمی
۱۹۶	مانع چهارم: قانونی و برنامه‌ریزی
۱۹۷	نتیجه بحث در شرط احتمال تأثیر
۱۹۷	شرط سوم: اصرار بر گناه؛ ادامه و استمرار آن
۱۹۸	منظور از استمرار و اصرار بر گناه چیست؟
۱۹۸	فلسفه وجودی شرط سوم
۱۹۹	دلیل این شرط چیست؟
۲۰۰	۵- شرط چهارم:
۲۰۰	قدرت بر امر و نهی و نبود مفسده و ضرر
۲۰۰	دیدگاه‌های مختلف درباره شرط چهارم
۲۰۰	دیدگاه اول در مورد شرط چهارم
۲۰۱	دیدگاه دوم: در مورد شرط چهارم
۲۰۲	بررسی دیدگاهها درباره شرط چهارم
۲۰۲	دیدگاه سوم درباره شرط چهارم
۲۰۲	توضیح و بررسی این شرط و تجزیه و تحلیل
۲۰۲	دیدگاه‌های مختلف
۲۰۸	نتیجه بحث در شرایط امر به معروف و نهی از منکر
	فصل ششم
۲۱۱	خصوصیات آمرین به معروف و ناهیان از منکر
۲۱۲	دلایل شرط عدالت
۲۱۲	آیات:
۲۱۳	روایات:
۲۱۳	جواب از دلایل شرط عدالت
۲۱۶	نتیجه بررسی شرط عدالت
۲۱۹	طرح یک سؤال و پاسخ آن

فصل هفتم

۲۳۱	مراتب و شیوه‌های اجرایی امر به معروف و نهی از منکر
۲۳۲	فلسفه مراتب امر به معروف و نهی از منکر
۲۳۳	روش مستقیم و غیر مستقیم
۲۳۷	توضیح مراتب سه گانه
۲۳۷	الف: اظهار تنفر قلبی یا انکار قلبی
۲۳۹	انکار قلبی و مراتب آن
۲۴۰	تفسیرهای مختلف از انکار قلبی
۲۴۰	بررسی و جواب از برداشتهای فوق
۲۴۴	ب: امر و نهی گفتاری یا انکار زبانی
۲۴۵	مراتب انکار زبانی یا امر و نهی گفتاری
۲۴۸	اصل پند یا بند
۲۴۹	راه اخلاص و عمل
۲۵۰	انتظار بیش از حد از زبان و گوش
۲۵۲	ج: امر و نهی عملی (یدی) یا استفاده از قدرت
۲۵۴	مراتب اقدام عملی
۲۵۶	چندین منکر به نام نهی از منکر!
۲۶۰	بررسی چند نکته مهم و اساسی در بحث مراتب امر به معروف و نهی از منکر
۲۶۰	نکته اول:
۲۶۰	نکته دوم:
۲۶۳	نکته سوم:
۲۶۴	نکته چهارم:
۲۶۴	نکته پنجم:
۲۶۵	نظریه مشهور میان فقها لزوم ترتیب است
۲۶۹	منابع و مأخذ

پیشگفتار

با حمد و ستایش خداوند متعال که توفیق داد در فضای معنوی و روحانی نظام مقدّس جمهوری اسلامی، دربارهٔ دو فریضهٔ بزرگ الهی «امر به معروف و نهی از منکر» که از بزرگترین، شریف‌ترین و مهمترین فرائض اسلامی است، با استمداد و استعانت از انفاس قدسیّه، اهل بیت عصمت و طهارت، علیهم‌السلام بویژه در مجاورت بارگاه ملکوتی و مضجع شریف امام هشتم «علیه آلاف التّحیّة والنّناء» و عنایات خاصّه بقیة الله الاعظم حضرت ولّی عصر «روحی و ارواح العالمین لتراب مقدمه الفداء» رساله‌ای تهیه و تنظیم نمایم.

با استفاده از امکانات حوزهٔ علمیه خراسان به خصوص کتابخانهٔ آستان قدس رضوی و گوهرشاد، مطالب لازم گردآوری و تألیف شد. مجموعه بحث‌های ارائه شده، در یک

۱۴ پژوهشی نو دربارهٔ امر به معروف و نهی از منکر

مقدمه و هفت فصل و یک خاتمه انجام گرفت.
از صاحب نظران و اندیشمندان مسلمان تقاضا دارم در
صورت برخورد با نواقص و اشتباهات، ارشاد و راهنمایی لازم
را ارائه فرمایند.

وماتوفیقی الابالله علیه توکلت والیه انیب.

علی ابوالقاسمی

www.ketab.ir

مقدمه

«كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ...»

«شما (مسلمانان حقیقی) نیکوترین امتی هستید که بر آن قیام کردند که (برای اصلاح بشر) مردم را به نیکو کاری و اداری کنند و از بدکاری باز دارند و ایمان به خدا آورند.»^۱

«در جمهوری اسلامی ایران دعوت به خیر، امر به معروف و نهی از منکر و وظیفه‌ای است همگانی و متقابل بر عهده مردم نسبت به یکدیگر، دولت نسبت به مردم و مردم نسبت به دولت...»^۲

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

«مردان و زنان مؤمن همه یار و دوستدار یکدیگرند؛ خلق را

۱. قرآن کریم، سوره آل عمران، آیه ۲۰۱. اصل هشتم قانون اساسی

به کار نیکو و ادار و از کار زشت منع می‌کنند...»^۱

اهمیت و عظمت امر به معروف و نهی از منکر

با بررسی دقیق و نگاهی اجمالی به مسأله امر به معروف و نهی از منکر، اهمیت، عظمت و ارزش این دو فریضه بزرگ الهی در آیات قرآن کریم و روایات معصومین علیهم‌السلام و حکم عقل، کاملاً روشن و آشکار می‌گردد. امر به معروف و نهی از منکر از اصول عملی اسلام و از مهترین فرائض دینی است. در اهمیت آن همین بس که اگر آراء و نظریه‌های تمام فقها و علما را از موضوع طهارت - که سرآغاز مباحث فقه اسلامی است - گرفته تا قصاص و دیات که مسائل پایانی فقه است و تاکنون صدها جلد کتاب در این باره نوشته شده، کنار بگذاریم، فرمایشات گرانقدر ائمه اطهار علیهم‌السلام را نادیده بگیریم، به دستورات منجی عالم بشریت حضرت پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و سایر انبیای گذشته توجه نکنیم و تنها به نوای ملکوتی قرآن مجید (کلام خداوند) گوش فرا دهیم، خواهیم دید که چقدر به این امر مهم عظمت و اهمیت داده و به ابعاد مختلف آن پرداخته است.^۲ آیات قرآن را در فصل اول همین رساله به خواست خداوند متعال می‌آوریم.

۱. قرآن کریم، سوره توبه، آیه ۷۱.

۲. حسن اسلامی، امر به معروف و نهی از منکر، نشر خرم قم، نوبت دوم: ۱۳۷۵ ه.ش.

الف - اولین آمر به معروف و ناهی از منکر

در قرآن کریم اولین آمر به معروف و ناهی از منکر ذات حضرت حق است، خداوند متعال می فرماید:

«إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ»^۱

خداوند به عدل، احسان و بخشش به خویشاوندان فرمان می دهد و از فحشاء، زشتکاری و ستم نهی می کند. شما را پند می دهد، باشد که پند گیرید. درباره عظمت و اهمیت امر به معروف و نهی از منکر همین بس که این آیه کریمه خداوند بزرگ را نخستین آمر به معروف و ناهی از منکر قلمداد و معرفی می کند. این خداوند است که به عدل، احسان و بخشش به نزدیکان «که عالیترین مصادیق معروف است» فرمان می هد و امر به می کند و از منکر و فحشاء و تجاوزگری (که مفاهیم و مصادیق کلی منکر و کارهای زشت است) باز می داد و نهی می کند.^۲

بنابراین انسان به عنوان خلیفه و جانشین خداوند بر روی زمین که برای اجرای این فریضه گام پیش می نهد، کاری خدای گونه می کند و رسالت خطیر و مسئولیت بزرگ الهی ایفا

۱. سوره نحل، آیه ۹۰.

۲. حسن اسلامی، امر به معروف و نهی از منکر، نشر خرم قم، نوبت دوم، ۱۳۷۵ ه.ش.

می‌نماید. خداوند نمی‌خواهد و نمی‌پسندد که بندگان او کارهای بد و زشت انجام بدهند. او طرفدار و دوستدار کارهای معروف و شایسته است.^۱

ب - فلسفهٔ بعثت انبیاء

مسئلهٔ یکی از علل اساسی بعثت انبیاء الهی در طول تاریخ و انزال کتب آسمانی و تشریح شرایع و امر و نهی الهی، اجرای امر به معروف و نهی از منکر است.

لذا با تأمل و دقت در آیات قرآن در می‌یابیم که وجوب امر به معروف و نهی از منکر در همهٔ ادیان بوده است و این دو فریضهٔ بزرگ اختصاص به پیامبر اسلام ﷺ و امت اسلامی ندارد بلکه همهٔ پیامبران گذشته و امتهای آنان مکلف بدان بوده‌اند. این حکم در میان بنی اسرائیل نیز بوده است. لقمان حکیم اجرای امر به معروف و نهی از منکر را از فرزندش می‌خواهد. اهل کتاب یکسان نیستند، بعضی به امر به معروف و نهی از منکر می‌پردازند و از نیکان به شمار می‌روند. اصل امر به معروف و نهی از منکر از شئون پیامبری است. در قرآن کریم این دو فریضه چون دیگر فریضه‌ها قلمداد نشده بلکه برای آن حسابی جداگانه باز شده است. هنگامی که در قرآن مجید اوصاف

۱. مرتضی مطهری، گفتار ما در نمایاندن راهراست دین، نشر علی اکبر غفاری، ج ۱،

پیامبر را می‌خوانیم، در کنار ویژگی‌هایی چون حلال کردن طیبات و حرام دانستن پلیدیها و گشودن غل‌ها و برداشتن بارها، از امر به معروف و نهی از منکر سخن می‌رود.^۱

در حقیقت با دقت و تأمل در این آیه، عظمت و اهمیت این دو فریضه را در می‌یابیم. کسی که امر به معروف و نهی از منکر می‌کند، کاری پیامبرانه برگزیده است و پیامبر گونه رفتار می‌کند.^۲

ج - فلسفه قیام امام حسین علیه السلام

وظیفه و مسئولیت مهمّ امر به معروف و نهی از منکر تا به آنجا اهمیت و عظمت دارد که همه معصومین علیهم السلام، فرزندان و یاران آنان در طول تاریخ شیعه خود را فدا کرده و اسلام را بیمه نمودند.

شهید مطهری می‌گوید: «امر به معروف و نهی از منکر مرز نمی‌شناسد. هیچ چیز، هیچ امر محترمی نمی‌تواند با امر به معروف و نهی از منکر برابری کند. نمی‌تواند جلویش را بگیرد. این اصل دائر مدار این است که موضوع امر به معروف و نهی از منکر چیست؟ اباعبدالله علیه السلام در چنین جریانی ثابت کرد که به خاطر امر به معروف و نهی از منکر، به خاطر این اصل اسلامی

۱. تفسیر تبیان، ج ۸، ص ۲۷۹ - ۲۸۰.

۲. امر به معروف و نهی از منکر، ص ۲۱، ح ۱.

می‌توان جان داد، عزیزان داد، می‌توان مال و ثروت داد، می‌توان ملامت مردم را خرید و کشید. چه کسی توانسته است در دنیا به اندازهٔ حسین بن علی علیه السلام به اصل امر به معروف و نهی از منکر ارزش بدهد؟ معنی نهضت حسین این است که امر به معروف و نهی از منکر به نهضت حسین علیه السلام ارزش داد، نهضت حسین علیه السلام هم به اصل امر به معروف و نهی از منکر ارزش داد.^۱

روز اول که از مکه بیرون می‌آید، وصیت‌نامه‌ای به محمد بن حنفیه می‌نویسد و مطلب را ذکر می‌کند.

«أَتَى لَمْ أَخْرُجَ أَشْرًا وَلَا بَطْرًا وَلَا مُفْسِدًا وَلَا ظَالِمًا وَأَنَا خَرَجْتُ لَطَلَبِ الْإِصْلَاحِ فِي أُمَّةٍ جَدِي أُرِيدُ أَنْ أَمُرَ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهِيَ عَنِ الْمُنْكَرِ»
«قیام من برای ارضای هوای نفس، خوشگذرانی و از روی بیهودگی، دامن زدن به آتش ظلم و فساد نیست. من قیام کردم تا در امت جدم اصلاح کنم، و زنجیرهای اسارت و فساد را از دست‌ها و پاها برکنم، بر آتش دل در ماندگان آبی بیفشانم. گرد یتیمی از چهرهٔ یتیمان پاک کنم، اشک غم و محنت را از دیدگان بزدایم.»^۲ قیام کردم که امر به معروف و نهی از منکر کنم.

امر به معروف و نهی از منکر یگانه اصلی است که ضامن بقای اسلام است. به اصطلاح، علت مُبْقِیة است. اصلاً اگر این

۱. مرتضی مطهری، عنصر امر به معروف و نهی از منکر در نهضت حسینی علیه السلام،

نشریه شماره ۲۴، حزب جمهوری اسلامی، ص ۹۲.

۲. عالی قائمی، بخشی از انگیزه‌های نهضت امام حسین علیه السلام، هادی، قام، ۱۳۹۶ هـ.ق؛

اصل نباشد، اسلامی در کار نیست. رسیدگی کردن دائم به وضع مسلمین است. حسین بن علی علیه السلام در راه امر به معروف و نهی از منکر یعنی در راه اساسی‌ترین اصلی که ضامن بقاء اجتماع اسلامی است، کشته شد.^۱ بنابراین همه نهضت‌ها و قیام‌های اسلامی در طول تاریخ تا می‌رسد به زمان ما و قیام و نهضت اسلامی ما به رهبری بنیان‌گذار نظام جمهوری اسلامی ایران - امام خمینی علیه السلام - «یکی از ثمرات مهم و نتایج با ارزش اصل مسلم امر به معروف و نهی از منکر در جنبه‌های سیاسی و حکومتی آن است و برای حفظ و گسترش آن نیز باید به همین اصل تمسک جست. گسترش و فراگیری انقلاب لازم نیست در چهارچوب صدور از یک منطقه و ورود به یک منطقه دیگر صورت گیرد، زیرا انقلاب اسلامی ضرورتاً نتیجه اعتقاد و عمل به اسلامی واقعی و در هر کجا که اسلام حضور دارد یا امکان حضور داشته باشد، طبعاً و مستقلاً می‌تواند موجب انقلاب اسلامی شود. همانگونه که انقلاب اسلامی ایران از منطقه و جامعه دیگری به ایران صادر نشد بلکه ضروری خود مکتب اسلام بود.»^۲ «جهانی بودن اسلام و کوشش در راه تحقق حاکمیت آن در حد وسیعی متأثر از اصل امر به معروف و نهی

۱. مرتضی مطهری، حماسه حسینی علیه السلام، صدر، ج ششم، ۱۳۶۶ ه.ش، ص ۷۵ - ۷۶. ج

۲.

۲. امر به معروف و نهی از منکر، نیروی مقاومت بسیج سپاه، چاپ دوم، ۱۳۷۷ ه.ش.

۲۲ پژوهشی نو دربارهٔ امر به معروف و نهی از منکر

از منکر بوده و معرفی و گسترش اسلام تاکنون نیز بدون هیچ
تحمیل و فشار سیاسی، بلکه براساس همین اصل صورت
گرفته است و تاکنون نیز بر همین اساس (تا ظهور دولت کریمه
امام عصر علیه السلام و توسط عموم مردم مسلمان و «بویژه
پرچمداران اسلام ناب محمدی در ایران اسلامی» بایستی
صورت پذیرد).^۱

از خداوند بزرگ مسئلت می‌نمایم در جهت تحقق هدف فوق،
همهٔ مسئولین متعهد نظام اسلامی و همهٔ مردم مسلمان را
موفق بدارد.